

Pagalba pedagogui:

BENDRAVIMAS SU TĖVAIS (II)

Tėvai labai įvairiai reaguoja, kai sužino, kad jų vaikas turi tam tikrų problemų ar sunkumų. Priklausomai nuo tėvų reakcijos, gali prireikti ir skirtingų bendravimo įgūdžių, kad padėti tėvams suprasti jų vaiko situaciją. Pateikiu pagrindinius aspektus, kaip būtų galima bendrauti su tėvais, kai tėvai vaiko problemos ar sunkumų nepastebi ar nureikšmina, neigia, kaltina mokytojus ar labai emociškai reaguoja.

1. Problemos nepastebėjimas, nureikšminimas.

Kai kurie tėvai gali nežinoti apie savo vaikų problemas, gal nepastebėjo ar neįvertino jų reikšmingumo. Todėl net nepagalvojo, kad jų vaikui gali reikėti specialistų pagalbos.

Dažna tėvų reakcija tokiose situacijose:

- Problema nepastebima: „*Jis dar yra mažas. Labai įprasta, kad tokio amžiaus vaikai dar gerai nekalba*“.
- Neįvertina problemos svarbumo: „*Labai dažnai berniukai išmoksta kalbėti vėliau nei mergaitės. Jam tikrai dėl to nereikia specialistų konsultacijos*“.

Kaip mokytojas galėtų elgtis šioje situacijoje:

- Gerinti tėvų supratimą apie vaiko galimas problemas.
- Leisti tėvams suprasti ankstyvo vaiko galimų problemų identifikavimo svarbą.
- Suteikti tėvams daugiau aktualios informacijos (pvz. apie vaiko raidą).
- Paskatinti tėvus patiems pastebėti savo vaiką. Kad geriau padėti tėvams suprasti jų vaiko situaciją, jeigu yra galimybė, galima pasikviesti į grupę pastebėti, kad tėvai patys galėtų palyginti su kitais vaikais.
- Skatinti tėvus dalyvauti namų bei darželio veiklose, pvz. darželyje vykstančiose paskaitose, tėvų grupėse, kad tėvai galėtų daugiau gauti informacijos apie vaikų raidą, auklėjimą, pabendrauti su mokytojais bei kitais tėvais ir pasidalinti savo patirtimi.

2. Problemos neigimas.

- Tėvai gali žinoti apie vaiko problemas, tačiau nenori sutikti su tuo. Todėl jie dažnai neigia, kad jų vaikai turi problemų ir atsisako mokytojų siūlomo kreipimosi pas specialistus.

Dažna tėvų reakcija tokiose situacijose:

„*Aš nemanau, kad mano sūnus turi problemų. Jis daug moka. Jis puikus vaikas. Daugiau nenoriu girdėti iš Jūsų apie tai, nebekalbėkime daugiau šia tema*“.

Kaip mokytojas galėtų elgtis šioje situacijoje:

- Sukurkite teigiamus, abipusiai pasitikinčius santykius su tėvais. Leiskite jiems suprasti, kad mokytojas nėra jų priešas, o taip pat nori padėti vaikui.
- Skirkite laiko ir būkite kantrus bendraujant su tėvais ir pasistenkite suprasti jų nerimą.
- Skatinkite tėvus išsakyti savo mintis, nebijoti parodyti jausmus ir pagal galimybes, pasiūlykite jiems emocinę paramą.
- Suteikite tėvams reikiamos informacijos, kad geriau suprastų jų vaiko situaciją (pvz. lankstinukai ar kita informacinė medžiaga).
- Skatinkite tėvus patiems stebėti savo vaikų elgesį.
- Neverskite tėvų tuoj pat priimti Jūsų pasiūlymo vaiko įvertinimui, nes tai tik pablogins situaciją. Skirkite tėvams daugiau laiko sutikti su poreikiu vaiko įvertinimui pas specialistus.

3. Mokytojų kaltinimas.

Kai kurie tėvai gali net supyksti dėl mokytojo siūlymo vesti vaiką įvertinimui. Jie gali netgi išlieti pyktį ant mokytojo, nes galvoja, kad tai mokytojas yra atsakingas už jų vaiko problemas ir sunkumus.

Dažna tėvų reakcija tokiose situacijose:

- *„Ar jūs sakote, kad mano sūnus turi problemų? Tai Jūs atsakinga, kad išmokytumėte mano sūnų, ar ne taip? Jeigu Jūs manote, kad jis turi problemų, tai pagalvokite geriau kaip jį išmokyti, kad tų problemų nebūtų“.*

Kaip mokytojas galėtų elgtis šioje situacijoje:

- Pirmiausia, tai išlikti ramiems ir vengti įrodinėjimo tėvams, nes tai gali tik pabloginti situaciją.
- Pasistenkite suprasti tėvų požiūrį.
- Skirkite laiko tėvams nusiraminti.
- Daugiau bendraukite su tėvais ir leiskite jiems suprasti, kad Jūsų pasiūlymas kreiptis pagalbos yra dėl vaiko gerovės. Tėvai pradėdami pasitikėti Jumis, atviriau priims Jūsų teikiamą informaciją. Leiskite tėvams po truputį susitaikyti su tuo, kad jų vaikui tikrai reikalinga tam tikra pagalba.
- Būtinai reaguokite į tėvų nusiskundimus. Tačiau jeigu tėvų reakcijos itin stiprios, mokytojas turi nustatyti tam tikras ribas. Pavyzdžiui:
 - ✓ Jeigu mokytojas yra įžeidinėjamas, jis/ji turi pabaigti diskusiją ir pasistengti nuraminti tėvus:

„Aš suprantu, kad tai šiuo metu kelia įtampą. Tačiau norėčiau, kad mes galėtumėme tęsti pokalbį pagarbiai. Nesvarbu, kokie pasiūlymai ar susitarimai būtų, vaiko poreikiai turėtų būti mūsų prioritetu. Tuo ir pabaikime mūsų pokalbį. Vėliau dar kartą aptarsime šį klausimą“.

- ✓ Kai tėvai prašo tokių sąlygų vaikui, kurių nėra galimybės suteikti, mokytojas turėtų aiškiai išsakyti savo nuomonę ir pasiūlyti kitas galimybes:

„Gerb., mes tikime, kad Jūs suprantate, kad mes stengiamės kuo galime padėti Jūsų vaikui. Jūsų prašymas suteikti mokytojo padėjėją nėra pagrįstas, mes šiuo metu neturime tokios galimybės. Kita vertus, mes taip pat turime rūpintis ir kitais vaikais grupėje. Taigi, aš aptarsiu su savo kolegomis ką galime padaryti dėl Jūsų vaiko, paskiriant jam daugiau dėmesio ir pagalbos“.

4. Tėvų emocinės problemos.

Kai kurie tėvai gali labai susijaudinti ir nuliūsti. Dažna tėvų reakcija tokiose situacijose:

- Per didelis nerimas: *„Ar mano vaikas protiškai atsilikęs? Ar jam reikia mokytis specialioje ugdymo įstaigoje? Ar jis ateityje galės susirasti darbą? A jis galės savimi pasirūpinti?“.*
- Savęs kaltinimas: *„Iš tiesų, aš pati pastebėjau, kad mano sūnus lėtai mokosi. Aš buvau visada per daug užsiėmusi savo darbo reikalais, todėl neskyriau jam pakankamai dėmesio. Aš jį dažniausiai su aukle palikdavau. Tai mano kaltė, kad jis yra toks!“.*

Kaip mokytojas galėtų elgtis šioje situacijoje:

- Skatinkite tėvus išsakyti savo mintis ir jausmus.
- Pateikite sėkmingų atvejų pavyzdžių, jei matote, kad tėvai yra pernelyg pesimistiški.
- Suteikite emocinę paramą tuo momentu. Padėkite suprasti, kad mokytojas stengiasi padėti vaikui ir linki jam kuo geriausio. Tegul tėvai jaučia, kad Jūs juos palaikote.
- Jei reikia, pasakykite tėvams, kur jie konkrečiai galėtų kreiptis dėl tam tikros pagalbos.

Paruošė Klaipėdos PPT psichologė Ugnė Kundrotienė

pagal Family Health Service of the Department of Health, Education Bureau, Social Welfare Department (2008), „Pre-primary Children Development and Behaviour Management - Teacher Resource Kit“. (https://www.edb.gov.hk/attachment/en/edu-system/preprimary-kindergarten/comprehensive-child-development-service/5_Chapter%20IV.pdf).